



DET KONGELIGE
FISKERI- OG KYSTDEPARTEMENT

Høringsinstansene

Deres ref

Vår ref
200900198- /TA

Dato

Høring av forslag om nye bestemmelser for tillatelse til akvakultur av laks, ørret og regnbueørret til særlige formål

Innledning

Fiskeri- og kystdepartementet tar sikte på å innføre nye bestemmelser for tillatelser til akvakultur av laks, ørret og regnbueørret til særlige formål. Det bes om at eventuelle merknader innkommer Fiskeri- og kystdepartementet innen **18. november 2009**.

Merknader kan sendes per post til Fiskeri- og kystdepartementet, Postboks 8118 Dep, 0032 Oslo eller per e-post til postmottak@fk.d.dep.no.

Liste over adressatene er vedlagt. Vi ber om at instansene selv legger høringsbrevet frem for eventuelt interesserte underliggende etater og organ.

Høringsforslaget er også tilgjengelig på departementets hjemmeside www.regjeringen.no/fkd - under saker på høring.

Bakgrunn

Akvakulturtillatelser til særlige formål er i dag regulert i kapittel 5 og 6 i laksetildelingsforskriften med unntak av tillatelser til fiskepark og slaktemerd. Tildelingen tilligger Fiskeridirektoratet sentralt. Bakgrunnen for utarbeidelsen av det nye forslaget er at Fiskeri- og kystdepartementet har sett behov for en oppdatering og

fornyelse av regelverket. Endringsforslaget er en oppfølging av Strategi for en konkurransedyktig norsk havbruksnæring. Tillatelser til særlige formål faller i kategorien fellesskaplige tillatelser, se figur fra konkurransestrategien nedenfor.

Fellesskaplige	Ordinære
Tidsavgrenset knyttet til formålet	Tidsavgrenset
Vederlagsfri	Vederlag ved nytildeling
Krav til særlige, fellesskaplige, formål	Kommersielle formål (matfiskproduksjon)
Vilkår knyttet til de respektive formål	Kan settes regional- og næringspolitiske kriterier og vilkår for nye konsesjoner
Overførbar	Overførbar

Hovedelementer i endringsforslaget:

- om det er behov for tillatelser til undervisningsformål, herunder spørsmålet om ny hovedregel for biomasse skal være 780 tonn.
- hvorvidt det er behov for tillatelser til fiskepark, herunder spørsmålet om maksimal tillatt biomasse.
- spørsmålet om bare godkjente slakterier kan få tillatelse til slaktemerd, og om slaktemerden bør ligge i umiddelbar nærhet av slakteriet.
- spørsmålet om antallsbegrensning og hvor stor biomasse som skal tillates for visningstillatelser.

Vi ber særlig om høringsinstansenes synspunkter på disse punktene.

1. Tillatelser til undervisningsformål

1.1 Om tillatelser til undervisningsformål

Etter gjeldende bestemmelser i laksetildelingsforskriften kan man i dag få særlig tillatelse til undervisningsformål. Undervisningstillatelser kan gis til universitet og høyskole, eller videregående skole med undervisningsopplegg godkjent av Kunnskapsdepartementet. Formålet med tillatelser til undervisningsformål er å sikre at havbruksnæringen tilføres kompetent arbeidskraft.

Det kan stilles spørsmål ved om det er behov for tillatelser til undervisningsformål. På den ene siden kan det argumenteres for at det burde være næringen selv som er ansvarlig for å skaffe studenter i akvakulturoppklæring nødvendig opplæringsfasiliteter på sine ordinære kommersielle anlegg. Dette fordi slik undervisningen er ment for å betjene næringens eget kunnskapsbehov. Ved hjelp av telefonintervjuer og spørreskjema har Fiskeridirektoratet gjennomført en behovsvurdering av tillatelser til undervisningsformål. På bakgrunn av dette konkluderte direktoratet med at det fortsatt er behov for undervisningstillatelser.

Fiskeri- og kystdepartementet mener undervisningstillatelsene er viktige i rekrutteringssammenheng, og bidrar til relevant og praktisk trening. Ordningen bidrar til å sikre en stabil og langsiktig konkurransedyktig norsk havbruksnæring, og bør etter departementets syn videreføres.

1.2 Spørsmålet om ny hovedregel for biomasse for undervisningstillatelser skal være 780 tonn

I dag er hovedregelen at maksimal tillatt biomasse for undervisningstillatelser er avgrenset til 130 tonn. Det kan imidlertid gis dispensasjon fra hovedregelen i særlige tilfeller. Det er i dag tildelt til sammen 12 undervisningstillatelser, og av disse er det gitt 4 dispensasjoner - 1 på 390 tonn og 3 på 780 tonn.

Departementet foreslår at dispensasjonsadgangen fjernes, og at maksimal tillatt biomasse fastsettes etter en konkret vurdering avgrenset oppad til 780 tonn. Departementet mener hensynet til kvalitativt god utdanning innen akvakulturfaget må settes foran andre hensyn ved avgrensningen av biomassen for den enkelte undervisningstillatelse. Risikoen for misbruk av undervisningstillatelser vil være begrenset så lenge antall tillatelser er relativt lavt.

Siden undervisningstillatelser normalt samlokaliseres med kommersielle matfisktillatelser, kan det stilles spørsmål om biomasseøkningen er nødvendig for å skape realistiske læringsarenaer. Departementet mener imidlertid at biomasseøkningen kan bidra til bedre sammenheng mellom biomassen og driftsmodellen slik at øvings- og læringsarenaer som brukes blir optimale.

Det foreslås derfor å utvide maksimal tillatt biomasse for undervisningstillatelser til inntil 780 tonn.

2. Tillatelser til fiskepark ("put and take")

Tillatelser til "put and take" tildeles i dag med direkte hjemmel i akvakulturloven og etter delegasjonsbrev av 19. januar 2005. Tillatelsene danner grunnlaget for en aktivitet som baserer seg på fiske i innhegning, merd eller annet avstengt område. Formålet med tillatelsen er at den skal brukes til rekreasjons- og fritidstilbud, herunder at publikum skal kunne fiske sin egen mat.

Departementet foreslår å forskriftsfeste egne bestemmelser om dette, herunder tildelingsvilkåret med krav om at virksomheten skal tilrettelegges for publikum.

2.1 Begrepsbruk

Denne formen for tillatelser har inntil nå blitt omtalt som tillatelser til "put and take". Departementet anser der som uheldig å benytte et engelsk begrep i denne sammenhengen.

I Danmark brukes begrepet fiskepark om denne formen for akvakultur hvor virksomheten utøves i damanlegg på land. Begrepet "put and take" kan gi assosiasjoner til at denne formen for akvakultur bare er ment for rekreasjonsfiske. Intensjonen til brukerne (publikum) ved denne formen for tillatelser, både i dammer til lands og i sjø, vil presumptivt ikke bare være rekreasjon. Departementet mener at muligheten til å fiske fersk matfisk vil være av verdi for publikum, og at dette kan bidra til økt konsum av sjømat.

Departementet anser også begrepet fiskepark som et begrep som gir positive assosiasjoner, og som kan danne et enkelt bilde av hvilken form for akvakultur denne formen for tillatelser innebærer. En begrepsendring kan dermed bidra til økt interesse for denne akvakulturformen både blant virksomhetsutøvere og publikum. Departementet har derfor kommet til at et passende begrep for denne typen tillatelser er fiskepark.

2.2 Spørsmålet om tillatelser til fiskepark bør videreføres og spørsmålet om maksimal tillatt biomasse

Interessen for denne typen tillatelser er på nåværende tidspunkt liten. Det må bemerkes at det under dagens ordning ikke har innkommet søknader om tillatelser til fiskepark. På denne bakgrunn kan det argumenteres for at tillatelser til fiskepark ikke bør videreføres.

På den andre siden kan denne typen virksomhet ha et lokalt verdiskapingspotensial, eksempelvis for reiselivsnæringen. I forslaget er det inntatt et krav om at det som et tildelingsvilkår skal settes krav om at virksomheten tilrettelegges for publikum.

Maksimal tillatt biomasse for denne typen tillatelser skal fastsettes etter en konkret vurdering. Departementet ønsker at virksomhetsutøverne skal kunne drive regningssvarende, og gi publikum en god opplevelse. Departementet foreslår å avgrense tillatelsene med inntil 2 tonn biomasse.

Departementet ber særskilt om høringsinstansenes syn når det gjelder maksimal tillatt biomasse for fiskeparker.

3. Slaktemerd

3.1 Spørsmålet om forskriftsfesting og biomasse

I dag tildeles tillatelser til slaktemerd med hjemmel i akvakulturloven og etter delegasjonsbrev av 19. januar 2005. Bakgrunnen for at det kan gis tillatelser til slaktemerd er at slakteriene har behov for oppbevaring av slakteklar fisk.

Det foreslås å fastsette forskriftshjemmel for tildeling av tillatelse til slaktemerd, herunder at tillatelsene avgrenses etter en konkret vurdering inntil 780 tonn.

3.2 Spørsmålet om bare godkjente slakterier kan få tillatelse til slaktemerd

I endringsforslaget er det oppstilt et vilkår om at bare slakterier godkjent av Mattilsynet kan få tillatelse til slaktemerd. Departementet mener at viktigheten av kontroll og tilsyn med denne formen for tillatelser veier tungt, og at det dermed er grunnlag for at bare godkjente slakterier kan få slik tillatelse.

3.3 Spørsmålet om slaktemerden bør ligge i umiddelbar nærhet av slakteriet

Forslaget om umiddelbar nærhet har sin bakgrunn i at man ønsker å unngå sleping av merder med fisk inn til slakteriene. For det første blir det da enklere å holde slaktefisken adskilt fra fisken i oppdretterens produksjonsenhet. For det andre innebærer sleping av merder med fisk en betydelig risiko for rømming. Departementet mener derfor at tungveiende argumenter taler for at slakteriene må legges til rette for at fisk som er levert slakteriene kan oppbevares i direkte nærhet av slakteriet.

4. Visningstillatelser

4.1 Begrepsbruk

I gjeldende forskriftsbestemmelser brukes betegnelsen "utstillingstillatelser". I endringsforslaget foreslås begrepet endret til visningstillatelser. Visningstillatelser er et mer dynamisk begrep hvor det fremkommer at innehaveren av tillatelsen ikke bare skal stille ut, men også være aktiv i form av å vise frem både produktet og selve driften. Departementet mener derfor at begrepet visningstillatelser bør benyttes.

4.2 Spørsmålet om antallsbegrensing av visningstillatelser

Et system med tak på antall tillatelser til visningsformål kan medføre at gode visningsprosjekter ikke kan få tillatelse. Akvakulturnæringen er en næring i utvikling, og derfor kan det tenkes at det i fremtiden fremkommer nye produksjonsmetoder som bør kunne fremvises. Departementet er av den oppfatning at det på nåværende tidspunkt ikke er behov for en antallsbegrensning av visningstillatelsene.

4.3 Spørsmålet om maksimal tillatt biomasse for visningstillatelser

Etter gjeldende bestemmelser er øvre grense for MTB i visningstillatelser på 500 tonn. På den ene siden kan det argumenteres for at denne grensen bør opprettholdes på bakgrunn av at det i utgangspunktet ikke er prinsipielle forskjeller mellom å fremvise driftsopplegget ved en 500 tonns tillatelse og en 780 tonns. Det kan derfor argumenteres for at publikum ikke får et vesentlig annet tilbud dersom biomassen økes.

På den andre siden taler hensynet til optimalisering av driftsopplegget, og hensynet til likhet og helhet i avgrensningssystemet for en utvidelse av maksimal tillatt biomasse for visningstillatelser. Selv om publikum ikke får et vesentlig annet tilbud dersom biomassen tillates økt inntil 780 tonn vil det likevel, etter departementets syn, kunne gi publikum et bedre bilde av driftsopplegget. Vi foreslår derfor utvidelse av biomassen. Maksimal tillatt biomasse fastsettes etter en konkret vurdering i det enkelte tilfelle inntil 780 tonn. På bakgrunn av denne økningen i MTB foreslås det ingen dispensasjonsadgang.

5. Tidsavgrensing og gebyr

5.1 Tidsavgrensing

Departementet foreslår at tillatelser til særlige formål tidsavgrenses til 10 år for slaktermerd, undervisnings- og visningstillatelser. Tillatelser til fiskepark tidsavgrenses til 5 år. Stamfisktillatelsene har ved en tidligere forskriftsendring (14.8.2007 nr. 986) blitt tidsavgrenset til 15 år. Denne endringen opprettholdes.

5.2 Gebyr

Etter dagens regelverk er utgangspunktet at det for tillatelser til særlige formål skal betales et søknadsgebyr på kr. 12000,-. Dette følger av gjeldende gebyrforskrift. Tillatelse til fiskepark ("put and take") betaler i dag ikke søknadsgebyr jfr. retningslinjer fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 31. mai 2005. Departementet er av den oppfatningen av at unntaket for gebyr ikke bør videreføres i gebyrforskriften, men settes til kr. 3000,-.

Departementet mener at det for andre typer tillatelser til særlige formål bør betales et søknadsgebyr på kr. 12 000,- til statskassen. Ved søknad om fornyelse av tillatelsen må det betales nytt gebyr.

Av den gjeldende gebyrforskriften fremgår det at også tillatelser til særlige formål må betale en årlig avgift på kr. 3500,- pr. lokalitet for tilsyn og kontroll. Departementet mener at denne ordningen bør videreføres, med unntak av tillatelser til fiskepark hvor

vi foreslår at det årlige gebyret skal være kr 500,- per lokalitet. Innehaver av stamfisktillatelse skal, som i dag, betale i tillegg til den ordinære avgiften en årlig avgift på kr. 5000,- for tilsyn og kontroll.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Etter departementets syn medfører forslaget en forenkling, klarlegging og tilgjengeliggjøring av rettstilstanden for tillatelser til særlige formål. Dette vil kunne resultere i en mer effektiv saksbehandling hos forvaltningen. Disse endringene vil også, slik departementet ser det, kunne resultere i en mer effektiv søknadsprosess hos interesserte aktører som ønsker å søke om akvakulturtillatelse til særlig formål.

Forslaget innebærer at forvaltningens kostnader ved saksbehandlingen, helt eller delvis, blir dekt gjennom de foreslåtte gebyrer. Dette vil da være en kostnad for interesserte søkere, men departementet kan ikke se at dette vil være en urimelig kostnad. Dette i lys av de ulike tillatelsenes omfang, og behovet for en grundig saksbehandling i hvert enkelt tilfelle.

Med hilsen

Magnor Nerheim
ekspedisjonssjef

Kari Bjørbæk
avdelingsdirektør